



МІСЦЕ ТА РОЛЬ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО ФАКУЛЬТЕТУ В СТРУКТУРІ ДОНЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

*Там, де немає змін
і необхідності в змінах,
розум гине.
Герберт Уеллс*

Донецький національний університет своєю сьогоднішньою впевненою поставою завдячує рокам, які сповнені неабиякими зусиллями, наполегливістю, чітким формуванням мети й умінням влучити в неї. Кристалізація сучасного обличчя університету розпочалася ще у 1937 році разом із освітньою діяльністю Сталінського державного педінституту, продовжена за роки діяльності Донецького державного університету і підтримана тринадцятирічною науково-освітньою практикою того ж навчального закладу, але в іншому статусі — національному. Однак, незважаючи на свою багаторічну історію, ДонНУ не являє собою закам'янулу структуру. Університет постійно слідкує за пульсом сучасної науки, він відкритий до змін, а відповідно, має всі передумови, аби багаторічний науково-педагогічний досвід став ґрунтом для нових, зумовлених часом, реорганізацій.

За роки існування нашого навчального закладу професорсько-викладацькому колективу вдалося досягнути значних результатів у підготовці фахівців. Безумовно, саме гідний рівень підготовки випускників став одним із головних рушіїв Донецького національного університету. Але разом із цим посісти стабільне місце лідера серед вітчизняних вишів й отримати світове визнання Донецькому національному університету дозволила знакова для сучасності науково-дослідницька діяльність, авторитетні теоретико-практичні розвідки, перспективні напрацювання в царині природничих, гуманітарних, економічних та юридичних наук.

Кожен із десяти основних факультетів ДонНУ має власну історію, яка постає невід'ємною частиною університетського життя. Поява будь-якого факультету потребувала необхідної кількості кваліфікованих наукових кадрів, обумовлювалася попитом і була безпосереднім відгуком на вимоги оточуючої дійсності. Наймолодшим серед усіх факультетів Донецького національного університету є економіко-правовий факультет. Його виникнення на терені Донеччини у 1983 році значною мірою визначилося нагальною на той час потребою в підготовці фахівців, які були б озброєні знаннями та практичними навичками в галузях правознавства та економіки. І Донецький національний університет став вдалою площадкою для створення такої багатовекторної бази підготовки.

Серед тих, хто своєю наполегливістю створив інтелектуальний осередок і забезпечив науково-практичний ґрунт для виникнення факультету, а також сформував на багато років уперед головні засади його діяльності, були знані вітчизняні науковці — академік НАН України, Герой України В.П. Шевченко, академік НАН України В.К. Мамутов, член-кореспондент Національної академії правових наук України В.Д. Волков. Віддана праця цих відомих особистостей була й залишається прикладом для багатьох їхніх послідовників і учнів.

Варто зауважити, що ініціатори створення факультету готували підґрунтя до його постання поступово, розуміючи відповідальність при формуванні такої потужної структури, якою згодом і став ЕПФ. Появі факультету передувала спеціальність «Правознавство», яка відкрилася в Донецькому, тоді ще державному університеті в 1981 році. Неабиякий попит на щойно відкриту спеціальність був засвідчений кількістю заяв: на 25 місць виявилось більше дев'яноста бажаючих із Донецької, Дніпропетровської, Харківської, Луганської, Запорізької областей, Краснодарського краю, Молдавії та Дагестану. Це відразу дало розуміння того, що «Правознавство» — перспективна спеціальність, і їй потрібно забезпечити більший простір і надати певну автономію. Таким чином, уже з 1981 року розпочалася цілеспрямована підготовка створення власне економіко-правового факультету, до складу якого в 1983 році, крім «Правознавства», увійшли ще дві спеціальності — «Економічна кібернетика» й «Документознавство та інформаційна діяльність».

Сьогодні, озируючись назад, очевидно, що всі ці роки наймолодший із факультетів Донецького національного університету результативно накопичував досвід, стверджуючись у власних перспективах,

постійно дотримувався сучасної освітньої стратегії, беручи до уваги нові методики та форми організації навчального процесу. Незважаючи на свій порівняно молодий вік, економіко-правовий факультет виправдано посідає одне з провідних місць у структурі ДонНУ. Його роль у формуванні іміджу університету важко переоцінити.

Очолюючи факультет протягом 4 років, продовжуючи традиції, що були до мого керівництва, аналізуючи можливості нових підходів управлінської діяльності, я утвердився в думці, що успіх економіко-правового факультету значною мірою визначається його налаштуванням на співвіднесеність теорії і практики. І це, безумовно, правильна концепція, адже поєднання юриспруденції, економічної кібернетики та інформаційних систем — напями затребуваної власне практичної діяльності. Професорсько-викладацький склад економіко-правового факультету намагається створювати всі необхідні умови для того, щоб майбутній випускник вільно застосовував отримані знання поза університетськими стінами. До навчального процесу з метою закріплення знань, отриманих від авторитетних учених вишу, залучаються досвідчені практики — судді, адвокати, керівники органів прокуратури та юстиції, керівники підприємств і організацій. Уся історія існування факультету насичена й постійним удосконаленням навчально-методичної бази, залученням до навчального процесу міжнародного досвіду юридичних шкіл США, Росії, Польщі та інших країн, результативністю міжнародних зв'язків із закордонними партнерами країн Європи, СНД і США.

Економіко-правовий факультет, як і Донецький національний університет у цілому, повсякчас демонстрував неабияку динамічність у відповідь на зміни в суспільному й соціально-економічному житті. Так, уперше за всю історію нашої країни саме на економіко-правовому факультеті ДонНУ було створено Центр практичного навчання студентів-юристів, до складу якого увійшли 18 юридичних клінік і 3 інтернатури. Центр забезпечує студентів можливістю відшліфувати свої знання, отримувати неоціненний досвід, надаючи під керівництвом викладачів і практикуючих юристів безкоштовні послуги малозабезпеченим громадянам Донецька й Донецької області з питань цивільного, сімейного, житлового і трудового права.

Вагомим впливом відзначився на факультеті й зарубіжний досвід, завдяки якому була заснована юридична клініка «Міжнародний захист прав людини». Її діяльність націлює студентів на опанування навичок із підготовки документів до відповідних міжнародних судових установ чи органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, імітаційної юридичної клініки з основ міжнародного права та підготовки до міжнародних юридичних змагань «Moot Court».

У 2003 році на факультеті почав діяти Центр міжнародного та європейського права. Він має на меті підтримувати й координувати правові дослідження з питань міжнародного, європейського, порівняльного права й прав людини, займається вдосконаленням форм і методів практичної підготовки студентів-юристів, налагоджує співпрацю з аналогічними організаціями в Україні та за кордоном.

Окреслені діючі впровадження — лише незначна частина всієї багатовекторної діяльності факультету. До свого ювілею економіко-правовий факультет підійшов зі значними здобутками, які, враховуючи необхідність нових підходів у підготовці фахівців ХХІ століття, дозволять зробити впевнений крок у завтрашній день.

У найближчому майбутньому на базі економіко-правового факультету Донецького національного університету, що за свою 30-річну історію виправдано здобув славу авторитетного структурного підрозділу, планується створення нового факультету — юридичного. Для цього у 2013 році відбулася низка планомірних реорганізацій: спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність» була введена до спеціальностей факультету математики та інформаційних технологій, спеціальність «Економічна кібернетика» відійшла до Навчально-наукового інституту «Економічна кібернетика», який було створено в Донецькому національному університеті у 2009 році. Таким чином, спеціальність «Правознавство», звідки все і починалося три десятиріччя тому, залишається у надрах факультету, що змінить назву, і продовжить своїми здобутками примножувати славу університету, області та країни.

Переконаний, 30-річний досвід економіко-правового факультету — плідний ґрунт для актуальних змін, це та точка відліку, з якої розпочнеться нова сторінка історії в багатотомному життєписі Донецького національного університету.

*Ректор
Донецького національного університету,
доктор юридичних наук, професор*

Р.Ф. Гринюк